

Záchranné stanice

Záchranné stanice pro handicapované živočichy přijímají kromě jelenů, rysů, losů, vlků a medvědů všechna zraněná či jinak postižená zvířata, která žijí volně na území celé České republiky, a také jejich osiřelá a pozdě narozená mláďata. Snaží se o jejich uzdravení a návrat do přírody, jejich přirozeného prostředí. Jsou-li některá ze zvířat bezprostředně ohrožená, záchranné stanice zajišťují jejich záchranné převozy.

Dále organizují enviromentální vzdělávací programy pro školy i širokou veřejnost, vydávají poučné tiskoviny a snaží se zvýšit zájem o zvířata v našem okolí a vědomosti o předcházení možným zraněním a případné pomoci.

Všechny záchranné stanice v Česku sdružuje Národní síť záchranných stanic. Ta garantuje rychlou odbornou pomoc handicapovanému zvířeti a spadá pod Český svaz ochránců přírody (ČSOP), který dále například provádí přírodovědné výzkumy a usiluje o zachování bohatosti naší české krajiny, rostlin a živočichů.

Na území České republiky funguje celkem 33 záchranných stanic, přičemž několik z nich je zřízeno při zoologických zahradách. Každá záchranná stanice má na starost přesně vymezenou oblast, vždy minimálně dvě obce s rozšířenou působností, díky čemuž záchranné stanice pokrývají území celé České republiky. Tyto stanice se nazývají členskými. Často spolupracují s Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR, Státní veterinární správou, Českou inspekcí životního prostředí.

Pro lepší pokrytí celého svěřeného území mohou zřizovat takzvaně přidružené stanice, jež mohou spravovat konkrétní oblast či chránit konkrétní skupinu zvířat a pečovat o ní.

Pomoc zvířatům

Existuje mnoho tipů pro pomoc a ochranu volně žijících zvířat. Ty nejzákladnější, jež v hlavním městě České republiky najdou asi největší uplatnění, jsou shrnuty zde.

- Dohlížet na svoje psy a kočky

- Na zahradě nepoužívat jedovaté látky a dávat pozor při sekání
- Nenechávat volně nic, do čeho by se živočich mohl zamotat
- Na skla lepit speciální samolepky
- Být pozorný při řízení
- Zajistit světlíky sítěmi
- Nezamořovat řeky a vodní plochy odpadky

Stane-li se jakémukoli zvířeti něco nemilého, je třeba umět mu správně pomoci a také poznat, že pomoc skutečně potřebuje. Jak vhodně zareagovat při střetu se zvířaty, která v Praze a okolí potkáme nejčastěji, je rozepsáno níže.

Ptáci

Ptáci a jejich mláďata potřebují nejčastěji pomoci kvůli zraněním. Ta mohou utřít při nárazu do překážky, ať už skleněné plochy či vozidla, nebo popálením se elektrickým proudem.

Dále je třeba pomoci jim, jsou-li během zimy zesláblí kvůli nedostatku jídla anebo když jsou přimrzlí k vodní ploše. Zdali jsou skutečně přimrzlí poznáme, pokud vyvoláme hluk a pták na hladině se bude marně pokoušet vzlétnout, případně to nezkusí vůbec.

Nekrmivá ptáčata, jimiž jsou například kachny, husy, bažanti či labutě, potřebují pomoci, když jsou o samotě, jelikož se líhnou již opeřená a ihned po narození následují své rodiče, kteří je učí hledání potravy a zároveň je chrání před nebezpečím. V případě, že kolem sebe budou mít mrtvé rodiče či sourozence, je pomoc také zapotřebí.

Do kategorie krmivých ptáčat patří kupříkladu sýkory, kosi a poštolky. Ti potřebují pomoci, když se učí létat na místě, kde jim hrozí pád, přeletí nebo jsou jinak ohroženi. V tom případě je stačí přenést na místo bezpečnější. Není-li krmivé ptáče opeřené či má pouze bílá prachová peříčka, a přitom se nachází mimo své hnízdo, je nutné jej do hnízda vrátit, aby neprochladlo a nebylo snadnou kořistí pro potenciální predátory. Ptáci mají velmi špatný čich, a proto si v případě fyzického kontaktu s mládětem lidského pachu nevšimnou. Pokud hnízdo není v dohledu, ptáče je nutné vzít domů, nechat ho na klidném a teplém místě a urychleně informovat nejbližší záchranou stanici.

Labutě

Labutě jsou docela velcí ptáci, proto jim nikdy nepomáhejte sami a vždy na místo zavolejte odborníky ze záchranné stanice. Těmto velkým ptákům na Vltavě (nebo na jiné řece) hrozí pokousání psy, obvykle kvůli nedbalosti páníčků.

Dalším nebezpečím je zamotání se či spolknutí odpadků. Když se labuť do odpadků zamotá pod vodou, může se zde zaseknout a utopit, či se zamotáním uškrtit. Při spolknutí hrozí vnitřní poranění orgánů, nebo smrt na otravu.

Na většině řek je také docela velký provoz lodní dopravy, proto v některých místech labuti hrozí i srážka s lodí. Ta pro labuť obvykle končí okamžitou smrtí nebo opravdu těžkým zraněním.

Největším a nejzávažnějším ohrožením je pro labutě ale náraz do trolejí nebo elektrického vedení na mostech. Labuť patří mezi velké ptáky, kteří v letu nedokážou okamžitě změnit směr. Proto když labuť konečně drát vedení spatří, je už pro ni pozdě a nedokáže se mu vyhnout. Tato zranění bývají nejzávažnější, protože labuť nejen narazí, ale také dostane elektrický šok a spadne. Může se poranit již samotným pádem, či dokonce spadnout pod auto nebo jiný dopravní prostředek.

Ježci

S ježky se můžeme nejčastěji setkat na zahradách nebo jiných travnatých plochách. Kromě toho, když má ježek vnější zranění, existuje několik dalších faktorů, na základě nichž se dá zjistit, zda je s ježkem všechno v pořádku.

1. Denní aktivita - ježci jsou noční zvířata. Tzn., že když je vidíme lézt ve dne, ježek má nějaký problém, kvůli kterému nespí leze v trávě. Nedílnou součástí tohoto problému jsou ježčí mláďata, která ve dne lezou pouze, pokud jim někdo zničil hnízdo nebo pokud se jejich matka do hnízda nevrátila a nedala jim potravu.
2. Špatná pohyblivost – pokud ježkovi pohyb působí znatelné potíže, jedinec je nemocný nebo vysílený. S tímto problémem se váže i nález vyhublého ježka na podzim. Pokud je moc hubený na to, aby přežil zimu, je nutno kontaktovat záchrannou stanici.
3. Pokud na ježka nalétávají mouchy, značí to, že na něj chtějí naklást vajíčka a on je moc vysílený na to, aby je sám odehnal.

Pokud najdete ježka, který potřebuje pomoc, přendejte ho do papírové krabice vystlané alespoň novinami, zajistěte mu vodu a jídlo (stačí granule pro kočky nebo pro psy) a kontaktujte záchrannou stanici.

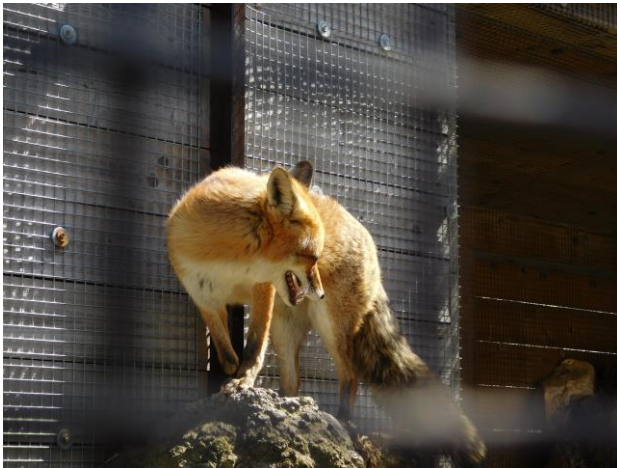
Záchranná stanice hl. m. Prahy

V rámci našeho projektu jsme jedenáctkrát navštívily pražskou záchrannou stanici provozovanou již od roku 2012, kde jsme zvířatům pomáhaly. Tato stanice garantuje vysokou odbornou úroveň péče o všechny volně žijící živočichy na území naší země s výjimkou vlků, rysů a medvědů. Spadá pod příspěvkovou organizaci Lesy hl. m. Prahy a sídlí v Jinonicích. Je nejvytíženější stanicí v celé České republice, ročně přijme přes 3 000 živočichů, přičemž navrátit do přírody se jich podaří přes polovinu. Trvale poraněná zvířata bývají umístěna do zookoutků, které jsou v Praze dohromady tři - v Malé Chuchli, Hostivaři a Kunratickém lese.

Parazoo Vlašim

Abychom zjistily, z jakého důvodu se zvířata nejčastěji nemohou vrátit do přírody, vyrazily jsme do parazoo Vlašim. Tato instituce se stará o trvale postižená zvířata a dá se navštívit jako klasická zoo. Mimo jiné se zde dá též dobře seznámit se zvířaty české přírody, a to formou popisných tabulí či interaktivních her. Lze si tu také prohlédnout výstavu týkající se ochrany zvířat před zraněními nebo expozici ptačích budek. Jako nejčastější příčiny se ukázala

srážka s autem, popřípadě výchova člověkem. Kuriozitami byla liška Eliška, jež přišla o tlapku v pytlácké pasti, nebo čáp, který se vylíhl pozdě, a ztratil tak pud k tahu.

Postup při práci

Cílem našeho projektu bylo rozšířit povědomí o možných zraněních zvířat volně žijících v české přírodě. Také jsme chtěly těmto zvířatům pomoci. Zde jsme sepsaly kroky, které vedly k dosažení tohoto cíle.

Výběr tématu a domluva s institucemi

Zpočátku jsme chtěly spolupracovat s dětským domovem. Zde však selhala komunikace, a protože jsme se chtěly držet původní myšlenky projektu, tedy osobně pomoci někomu v nouzi, obrátily jsme se na Záchranou stanici hlavního města Prahy. Po telefonické domluvě termínu první návštěvy jsme dorazily na stanici, kde jsme si prohlédly areál, zvířata a seznámily se s pracovníky stanice.

Rozeslání dotazníku

Ještě před první návštěvou stanice jsme vytvořily dotazník, jehož prostřednictvím jsme chtěly zjistit, jaké povědomí mají žáci a učitelé Mensa gymnázia o pomoci zraněným zvířatům. Dotazník byl koncipovaný na principu výběru jedné správné odpovědi. Odpovědi více než 70 respondentů jsme znázornily koláčovými grafy, které jsme následně vložily do prezentace. Při konečné prezentaci jsme odpovědi rozebraly a vysvětlily, proč jsou či nejsou správné.

Průběžné návštěvy stanice a tvorba prezentace

V průběhu několika měsíců jsme pravidelně docházely na stanici, kde jsme si vyzkoušely mnoho zajímavých a užitečných činností. Dozvěděly jsme se například jak nakrmit kachňátka,

ježky, netopýry, holuby a červy. Také jsme skládaly a myly přepravky pro vypuštění zvířat zpět do přírody a čistily klece. Dokonce jsme třikrát asistovaly u přijetí zvířat. Tyto návštěvy jsme dokumentovaly formou videa, abychom dokázaly lépe přiblížit chod pražské záchranné stanice. Na první návštěvě jsme dostaly letáčky zabývající se ochranou zvířat v Praze, pomocí nichž jsme tvořily část prezentace.

Výlet do parazoo

Domluvily jsme se, že spolu pojedeme do parazoo ve Vlašimi, abychom se podívaly, jak se žije trvale postiženým zvířatům a natočily několik ilustrativních záběrů. Mimo to jsme se rozhodly analyzovat, jaké jsou nejčastější příčiny přijetí zvířete do parazoo.

Kompletování videa a příprava konečné prezentace

Během posledního měsíce před prezentací jsme se věnovaly stříhání videa, tedy výběru nejpodobenějších a nejnázornějších záběrů, přidání titulků a hudby. Zaměřily jsme se i na strukturu celého videa. Po rozdělení, o čem budeme hovořit, jsme si celou prezentaci několikrát zkusily nanečisto.

Závěr

Projekt podle našeho názoru splnil svůj cíl. Na projektu jsme pracovaly průběžně od zadání tématu až do prezentace, a strávily jsme nad ním přibližně 45 hodin.